

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

Dlaczego LEPSZY, a nie „dobrejszy”?

◆ ◆ ◆
O J C Z Y S T Y – D O D A J
D O U L U B I O N Y C H

Słowo LEPSZY, funkcjonujące jako forma stopnia wyższego przymiotnika DOBRY, nie jest z nim w żaden sposób spokrewnione. Historycznie LEPSZY to forma stopnia wyższego bardzo dawnego, bo jeszcze prasłowiańskiego przymiotnika *lěръ, mającego znaczenie ‘odpowiedni, stosowny’, a także ‘ładny, piękny’. W prasłowiańszczyźnie, używany był również przymiotnik *dobrъ, z którego wyrósł późniejszy DOBRY. Prasłowiański *dobrъ miał jednak nieco inne znaczenie – nie tyle ‘dobry’, ile ‘odpowiedni, stosowny’ (a więc – po części – tak jak *lěръ, w przeciwieństwie do niego nie miał jednak rozszerzenia znaczeniowego „estetycznego”). Tak pojmowany *dobrъ był zatem określeniem cechy, którą współcześnie nazywa przymiotnik OPTYMALNY, i – podobnie jak dzisiejszy OPTYMALNY – prasłowiański *dobrъ się nie stopniował. Przymiotnik *lěръ natomiast – właśnie ze względu na znaczenie ‘ładny, piękny’ – podlegał stopniowaniu i tworzył formy stopnia wyższego: krótszą *lěръ i dłuższą *lěръši. Znaczenia przymiotników *dobrъ i *lěръ z czasem się zmieszały, a ich formy pogubiły się w natłoku przeobrażeń językowych. Przymiotnik *dobrъ przetrwał do dziś dnia, choć nieco zmienił znaczenie, w dodatku pożyczył sobie, a następnie całkiem przyswoił formę stopnia wyższego przymiotnika *lěръ, zaś sam *lěръ zaginął w pomroce dziejów, pozostawiając po sobie swojego najlepszego potomka – wyraz LEPSZY, który od co najmniej XIV w. tak się scalał z przymiotnikiem DOBRY, że od dobrych kilkuset lat funkcjonuje jako forma stopnia wyższego tegoż przymiotnika.